

Поплавський О., студ. гр. ОО-16
Ревуцька С.К. канд. філол. наук, доц.
Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, м. Кривий Ріг

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: СТУДЕНТСЬКИЙ ПОГЛЯД

Зміст сучасної української освіти у світлі реалізації Державного стандарту освіти через компетентнісний підхід, її профільність у старших класах нині викликає все більше обговорень як з боку науковців, педагогів

(Г. Клочек, Л. Паращенко, О. Савченко та інші) так і нефахівців у соціальних мережах, у першу чергу, учасників цього освітнього процесу. Дійсно, середні школи різного рівня намагаються впровадити Держстандарт шляхом акцентуованого вивчення одних предметів і розвиваючого характеру інших, однак все одно «переважає увага до того, що і як вивчається, ніж до результативної складової засвоєння змісту, його особистісної значущості для учнів» [4, 5]. Саме мотиваційна складова і практичність здебільшого залишається поза увагою – учень має чітко розуміти навіщо ці знання і коли він їх зможе використати упродовж життя, на шляху до успіху.

Шкільна програма передбачає різногалузеві предмети, однак немає єдиного, де б викладали прості життєві правила: де шукати інформацію і як вчитися самостійно, розраховувати час і власні кошти, як зрозуміти свої схильності і правильно обрати свій професійний шлях тощо. За такими академічними знаннями як детальне вивчення хімічних формул та реакцій, теорем і всіх законів термодинаміки, діти не мають можливості пізнати реальні життєві ситуації, які чекають на них одразу ж після випускного дзвінка.

Однією з основних навичок якою повинен володіти студент – це вміння вчитися. Сучасні технології дуже швидко змінюють світ, тому старі способи його пізнання перестають діяти. Замість того, щоб уперто заучувати якісь факти, набагато важливішим є те, наскільки швидким способом ми їх отримуємо. Сьогодні, завчені сторінки шкільних підручників є не такими потрібними, як вміння взаємодіяти з пошуковим рядком та освоювати велику кількість інформації, аналізувати й синтезувати її, висновувати. Так, наприклад курс комп'ютерної грамотності, який скромно називають «Інформатикою», з дуже великою натяжкою можна назвати корисним та актуальним предметом, з огляду на те, який матеріал в ньому викладається. Почасти його викладають ті, хто вивчав цей курс не маючи ПК, а тому сучасний учень має значно більший рівень знань і навичок користування ПК й мережі Інтернет. У той же час він не знає елементарних речей: як і де шукати корисну, наукову інформацію, щоб написати реферат чи науково-пошукову роботу, а не «скачувати» неякісну чужу роботу, або й елементарно оформити її, використовуючи вордівські інструменти. У результаті – маємо випускників, які вміють лише відкривати свою улюблену гру та сторінку в «Однокласниках» чи «ВКонтакті». Тож, школа не враховує зацікавленості учня в сучасних комп'ютерних технологіях та їх використанні.

Саме у школі потрібно набути життєво необхідних для кожної сучасної людини вмінь і навичок – керувати часом. Незалежно від її майбутнього місця роботи і способу життя, адже час – це наш найцінніший ресурс. Звісно, потім можна надолужити згаяне за допомогою численних книг та курсів, але це перших крок до нераціонального використання часу. Школа має навчити спланувати години праці, відпочинку, догляду за собою, спілкування з рідними і близькими. Але який може бути час для себе, друзів і близьких, ко-

ли сучасник дедалі більше втрачає навички «живого» спілкування, замінюючи навіть емоції смайликами і дужками?!

Здатність підтримувати формальну та інтелектуальну бесіду з іншими людьми, переконувати, сперечатися Аристотель називав мистецтвом. І незалежно від того, чим займається людина в житті, це одна з найважливіших навичок, які можна придбати. Невміння говорити, невідання слухати – наражає сучасника на безліч життєвих труднощів: починаючи із непорозуміння з батьками і завершуючи відсутністю взаєморозуміння з однолітками, викладачами, керівництвом і суспільством в цілому.

Ми маємо уроки для нашого фізичного розвитку, але чому в школах відсутні уроки для зміцнення нашого психічного здоров'я? Проблема самогубств є дуже гострою в Україні, наша держава займає одну з лідируючих позицій у цій сфері. У підлітковому віці людина особливо сприйнятлива до проблем, стресів, депресій, так що урок психічного здоров'я в школі є життєво необхідним. Чому б не ввести окремі уроки психології вже з першого класу і до закінчення школи? Для зовсім маленьких можна застосовувати елементи «казкотерапії», арт-терапію, де можна показати дитині, як спілкуватися в класі з дітьми, як організувати свій час для уроків і дозвілля, як не боятися вчителя, а бачити в ньому друга, як долати страх у стресових ситуаціях і відчувати себе впевнено. Учень має навчитися розпізнавати прості знаки, які подають люди при спілкуванні.

Ще однією проблемою є питання, а точніше, їх відсутність. Кожна дитина від народження є допитливою, але, з потраплянням до школи, раптово зникає ця допитливість. Справа в тому, що дитина наштовхується на протилежне сприйняття питань дорослими: учень переконується, що запитання призводять до висміювання як вчителем, так і учнями або й взагалі до отримання «двійки». Для вчителя це просто цифра «2», а для дитини значно більше: він поганий, він недостойний, через нього хворіє бабуся, а тато з мамою подали на розлучення... До оцінки додаються окрики про «тупість» і «що з тебе вийде!». Таким чином, дитині легше змовчати. В майбутньому це призводить до жахливих наслідків таких як: проблеми з комунікабельністю, замкненість, комплекс неповноцінності та ін. Замість того, щоб карати учнів за питання, вчителі зобов'язані їх навчити ставити цікаві, коректні питання і відповідати на них.

Найголовнішим предметом, якому треба навчати в старших класах є пошук роботи. Десятки тисяч випускників залишають стіни шкіл, щоб зробити крок у невідоме майбутнє. Наразі в школах проводиться профорієнтаційна робота, однак вона не відповідає сучасним запитам старшокласників і не готує їх до іншого щабля життя: як підготувати себе до співбесіди, які документи потрібні для укладення трудового договору, як захистити себе від шахрайства і не опинитися серед безробітних тощо. Статистика уперта: економіка України зараз знаходиться у жахливому стані, за 2016 рік індекс ін-

фляції становив 112,4%, а рівень безробіття – 9,6%. Напевно такі факти можуть стати і стимулом для навчання, і отримання фаху.

Не менш необхідними і важливими є навички, що стосуються фінансових питань: розібратися в умовах банківських кредитів чи складанні домашнього бюджету. Можливо такі завдання на уроках математики були б куди кориснішими, ніж завдання на ділення овочів чи землекопів, а ще краще було б ввести спеціальний курс фінансової грамотності, тренінги. Такі навички стануть у нагоді, в першу чергу для тих, хто вчитиметься в іншому місті і повинен буде самостійно розподіляти і свій час, і свої фінанси, і планувати своє подальше життя.

Отже, у підсумку маємо низку невирішених школою питань щодо адаптації молоді особистості після її завершення. В житті ніхто не ставить оцінки за твої вчинки, а якби і ставили то з'ясувалося б, що після того як ми закінчили школу нам треба вчитися заново, вчитися жити. Життя, ставить перед нами зовсім інші завдання, не ті, з якими нас вчили справлятися в школі. І знання тригонометрії, планіметрії, законів механіки та алгебраїчних формул, не допомагають в тих ситуаціях, коли нам треба мирно вийти з конфлікту чи постояти за себе. В школі нас не навчають тому, як вести себе в кризових ситуаціях, як заробляти гроші, як їх правильно та раціонально їх витратити. Нас не вчать навіть, як зміцнити відносини з близькими нам людьми, як краще підтримати їх, коли вони втратили сенс у житті. Скоріш за все, це проблема реформування освітньої системи, яку треба якомога швидше прилаштувати до потреб і вимог сучасника. І виправляти її мають не тільки освітні органи, це проблема, яка стосується кожного з нас, тому ми маємо самі проявляти ініціативу, змінювати наше життя.

Література:

1. Бойко О.О., Клопотюк Ю.А., Кубай І.І. Освіта в Україні : стан та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / О.О. Бойко, Ю.А. Клопотюк., І.І. Кубай . – Режим доступу : <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=74866>
2. Ключек Г. Середній освіті потрібне шокове реформування [Електронний ресурс] / Г. Ключек // «Дзеркало тижня. Україна». – №26. – 18 липня, 2014. – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/EDUCATION/seredniy-osviti-potribne-shokove-reformuvannya-sim-kroktiv-reform-.html>
3. Паращенко Л. Розвиток загальної середньої освіти як проблема суспільного розвитку та державного управління [Електронний ресурс] / Л. Паращенко // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2011. – Вип. 2. – С. 259–267– Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2011_2_36.
4. Савченко О. Системний підхід до модернізації змісту загальної середньої освіти [Електронний ресурс] / О. Савченко // Рідна школа. – 2010. – № 1–2. – С. 3–7. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2010_1-2_3.